02/11/2026

Patriarhul Daniel: Sfintele soții și mame ne arată că viața de familie poate fi o cale de sfințire

Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a participat luni la deschiderea lucrărilor Conferinţei pastoral-misionare semestriale de toamnă a clerului din Arhiepiscopia Bucureştilor, unde a transmis un mesaj în care a subliniat importanța sfintelor femei în viața de familie.

„Într-o societate în care relațiile dintre oameni sunt adesea afectate de grabă, însingurare și nesiguranță, familia are nevoie de încurajare, îndrumare și ajutor concret. Iar femeile care se ostenesc în familie, în comunitatea parohială sau în comunitatea monahală și în societate se bucură când osteneala lor este recunoscută și susținută”.

Patriarhul României a evidențiat importanța rugăciunii în familie și a sprijinului reciproc, oferind patru exemple de femei care au avut o viață sfântă.

„Sfintele soții și mame ne arată că viața de familie poate fi o cale de sfințire. Grija pentru cei ai casei, răbdarea în boală, fidelitatea în încercări și efortul păstrării păcii conjugale au o mare valoare duhovnicească atunci când sunt împlinite în iubirea lui Hristos”, a transmis Preafericirea Sa.

Text integral:

Sfintele femei și cultivarea credinței în familie
Preasfinţiile Voastre,
Preacuvioși și Preacucernici Părinți,

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2026 drept Anul omagial al pastorației familiei creștine și Anul comemorativ al sfintelor femei din calendar — mironosițe, mucenițe, monahii, soții și mame. Împreună, aceste două teme ne cheamă să aprofundăm legătura dintre sfințenia vieții personale, comuniunea familială și misiunea Bisericii în societate.

Cinstirea sfintelor femei este un prilej de recunoștință pentru lucrarea lui Dumnezeu în viața fiecărei persoane și, totodată, o chemare la responsabilitate. Exemplul lor ne ajută să prețuim darurile aduse de femei în viața Bisericii, să sprijinim familiile și să cultivăm transmiterea credinței de la o generație la alta.

Într-o societate în care relațiile dintre oameni sunt adesea afectate de grabă, însingurare și nesiguranță, familia are nevoie de încurajare, îndrumare și ajutor concret. Iar femeile care se ostenesc în familie, în comunitatea parohială sau în comunitatea monahală și în societate se bucură când osteneala lor este recunoscută și susținută.

I. Demnitatea femeii în lumina creației și a Întrupării Fiului lui Dumnezeu

Temeiul demnității femeii se află în însăși lucrarea creatoare a lui Dumnezeu. Sfânta Scriptură mărturisește că bărbatul și femeia sunt creați după chipul lui Dumnezeu (cf. Facerea 1, 27). Prin urmare, demnitatea persoanei umane precede și transcende orice deosebire de poziție socială, de pregătire, de responsabilitate sau de vocație.

Păcatul neascultării de Dumnezeu al protopărinților Adam și Eva a slăbit comuniunea dintre oameni, introducând în relațiile lor neîncrederea, învinuirea reciprocă și dorința de stăpânire sau dominare asupra celuilalt. Însă în Domnul nostru Iisus Hristos, firea omenească este vindecată de neascultare și sfințită prin comuniunea cu Dumnezeu. Această înnoire privește și relația dintre bărbat și femeie, aceștia fiind chemați să depășească iubirea pătimaşă de sine (egoistă) și să crească în iubire darnică, fidelitate și respect reciproc.

Sfântul Grigorie Teologul, vorbind despre exigențele vieții conjugale, respinge acea judecată nedreaptă prin care bărbatului îi este îngăduit ceea ce femeii îi este oprit.

El întreabă: „Cum, așadar, pretinzi curăție, dar tu însuți nu o oferi în schimb? Cum ceri ceea ce nu dai? Cum, deși ai un trup de aceeași demnitate, impui legi inegale?”[1]. Îndemnul său arată că fidelitatea și curăția vieții sunt responsabilități comune, iar îndreptarea vieții familiei cere pocăința și efortul atât ale bărbatului, cât și ale femeii.

În această lumină înțelegem rolul ascultării smerite a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu în iconomia mântuirii. Răspunsul Maicii Domnului dat arhanghelului Gavriil la Buna Vestire — „Fie mie după cuvântul tău!” (Luca 1, 38) — exprimă libertatea persoanei umane care își încredințează deplin viața sa lui Dumnezeu. Ascultarea ei rodește din credință deplină, voință smerită și iubire darnică.

Sfântul Ambrozie al Milanului ne îndeamnă să descoperim în viața Maicii Domnului frumusețea virtuții: „De aici puteți lua pilde de viețuire”[2]. Viața ei devine astfel îndrumare pentru toți cei care doresc să unească rugăciunea cu fapta bună, curăția inimii cu viețuirea sfântă și iubirea milostivă.

Cinstirea Maicii Domnului se poate arăta și în felul în care ne raportăm la femeile din familie, din comunitatea eclesială și din societate: cu respect pentru demnitatea lor, cu atenție față de nevoile lor și cu recunoștință pentru binele pe care îl săvârșesc.

II. Femeile mironosițe și curajul iubirii evlavioase

Sfintele femei mironosițe ne arată puterea evlaviei și iubirii smerite care dăinuie și în timpul suferinței. Evangheliile le înfățișează urmându-L pe Domnul Iisus, slujindu-I, fiind martore la Pătimirile și la Îngroparea Sa și venind, în prima zi a săptămânii, la mormântul Său (cf. Luca 8, 1–3; Marcu 15, 40–47; 16, 1–8).

Ele înfruntă primejdia, deşi recunosc neputința lor fizică, întrebându-se: „Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormântului?” (Marcu 16, 3). Totuși, fidelitatea lor este mai puternică decât teama nereușitei.

La mormânt, ele primesc de la înger vestea care schimbă sensul suferinței și al morții: „A înviat! Nu este aici” (Marcu 16, 6). Ele veniseră să ungă cu aromate trupul Celui răstignit, dar sunt trimise de înger să vestească Învierea Lui!

Sfintele femei mironosițe ne învață că mărturisirea și misiunea creștină încep prin iubire smerită și slujire discretă. A rămâne lângă cel bolnav, a însoți o familie îndoliată, a ajuta un copil lipsit de ocrotire ori a purta în rugăciune suferința altuia sunt stări prin care credința se face lucrătoare prin iubire (Galateni 6, 9).

În parohii întâlnim multe asemenea mărturii. Femei de vârste și profesii diferite își oferă timpul pentru îngrijirea aproapelui, pentru catehează, pentru educația copiilor și pentru ajutorarea celor săraci. Uneori, această osteneală smerită și tăcută rămâne puțin recunoscută de oameni, dar cunoscută, binecuvântată și prețuită de Dumnezeu și de sfinții Lui. „Vede Dumnezeu, Vidi Bog”, spunea Sfânta Magdalena de la Mălainița (Serbia), mărturisitoare a lui Hristos în timpul comunismului.

III. Sfintele mucenițe și monahii arată puterea harului mărturisirii lui Hristos

Sfintele mucenițe mărturisesc faptul că libertatea omului se împlinește în comuniunea cu Hristos. Prin statornicia lor, ele arată că amenințarea, suferința și moartea nu-l pot despărți de Dumnezeu pe omul care se încredințează iubirii Sale.

Sfintele mucenițe ne învață să păstrăm adevărul credinței fără încrâncenare și să răspundem încercărilor și necazurilor fără a ne pierde speranța. Curajul lor este dobândit prin credință și rugăciune, este rodul unei vieți încredințate lui Dumnezeu.

Această mărturie a lor rămâne actuală. Există și astăzi oameni care suportă marginalizare pentru credința lor, care refuză nedreptatea sau care aleg să apere viața și demnitatea aproapelui cu prețul propriului confort. Pomenirea mucenițelor ne îndeamnă să avem și noi curajul mărturisirii creștine într-un context ostil.

Alături de mucenițe, sfintele cuvioase sau monahii ne descoperă puterea rugăciunii. Un exemplu apropiat nouă este Sfânta Cuvioasă Elisabeta de la Pasărea, care a trecut la Domnul în anul 2014 și este pomenită la 5 iunie. Intrată din tinerețe în viața monahală, ea s-a nevoit în obștea Mănăstirii Pasărea și, mai târziu, în liniștea Muntelui Giumalău din Bucovina. Prin rugăciune, smerenie și nevoință, ea ne învață că dobândirea sfințeniei poate fi împlinită și în zilele noastre.

Viața sfintelor monahii este o mărturie despre dăruirea întregii vieți lui Hristos. Prin rugăciune și spovedanie, ospitalitate și povățuire, mănăstirile oferă sprijin duhovnicesc multor familii. Oamenii împovărați de griji pot descoperi aici liniștea necesară pentru a-și evalua mai bine viața și pentru a relua, cu încredere, drumul către Dumnezeu, creșterea în comuniune de iubire sfântă cu El.

De aceea, în pastorația familiei trebuie să cultivăm legătura duhovnicească dintre parohie și mănăstire, dintre viața de rugăciune, sfatul duhovnicesc și ajutorul frățesc.

IV. Sfintele soții și mame în comuniunea familiei creștine

Familia creștină este chemată să devină un loc în care credința se învață prin

cuvânt și prin exemplu. Copilul descoperă puterea rugăciunii, rugându-se împreună cu părinții săi, înțelege iertarea atunci când o vede pusă în aplicare și deprinde milostenia participând la ajutorarea concretă a altora.

Sfintele soții și mame ne arată că viața de familie poate fi o cale de sfințire. Grija pentru cei ai casei, răbdarea în boală, fidelitatea în încercări și efortul păstrării păcii conjugale au o mare valoare duhovnicească atunci când sunt împlinite în iubirea lui Hristos.

Fericitul Augustin sintetizează bunătățile căsătoriei astfel: „Acestea sunt toate bunurile pentru care căsătoriile sunt bune: urmașii, fidelitatea, Sfânta Taină a Cununiei”[3]. Darul copiilor, fidelitatea reciprocă și sfințenia legăturii conjugale cer o cultivare stăruitoare. Iubirea dintre soţ şi soţie se maturizează prin asumarea responsabilității familiale, prin fidelitate și prin renunțarea la egoism pentru binele celuilalt și al familiei.

Un exemplu grăitor pentru legătura dintre educația creștină în familie și viața de sfințenie este Sfânta Cuvioasă Filofteia de la Pasărea, pomenită la 12 aprilie, mama Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica, pomenit la 11 aprilie. Înainte de intrarea în monahism, ea și-a crescut cei patru fii în credință, iar după ce a rămas văduvă și-a continuat viața de rugăciune și nevoință la Mănăstirea Pasărea. În viața Sfintei Cuvioase Filofteia vedem legătura dintre slujirea familiei și dăruirea monahală, unite prin aceeași iubire față de Dumnezeu și de aproapele.

De asemenea, Sfânta Doamnă Maria Brâncoveanu, pomenită la 16 august, ne oferă o mărturie despre devotamentul unei soții și mame creștine trecute prin încercarea pierderii celor dragi. Viața ei, marcată de moartea martirică a soțului și a celor patru fii, ne îndeamnă să ne apropiem cu evlavie de taina suferinței îndurate cu credință.

Toate aceste exemple ne îndeamnă să ajutăm cu mare grijă familiile încercate de boală, de despărțire sau de moarte. În asemenea împrejurări, cuvântul nostru trebuie unit cu prezența, rugăciunea și ajutorul concret.

O înțelegere corectă din punct de vedere duhovnicesc a familiei ne ferește de idealizări care pot ascunde suferințe reale. Soțul și soția au amândoi nevoie să învețe să asculte și să își ceară iertare. Au nevoie să împartă în mod egal responsabilitățile casei și ale creșterii copiilor. Au nevoie uneori și de sprijinul duhovnicului, și de ajutorul altor persoane competente.

Mama are o contribuție deosebită în formarea copilului, iar tatăl este chemat să fie receptiv, activ și responsabil. Creșterea copiilor este o lucrare comună. Iubirea

jertfelnică a mamei pentru copii trebuie însoțită de sprijinul soțului și al comunității, pentru ca ea să nu poarte singură povara acestor griji.

Totodată, familiile care nu pot avea copii trebuie întâmpinate cu delicatețe. Suferința lor cere sensibilitate și rugăciune. Comuniunea dintre soț și soție își păstrează valoarea eternă, iar iubirea lor poate rodi în numeroase alte forme de slujire și de ocrotire a vieții.

Un exemplu luminos al iubirii materne și al misiunii duhovnicești este Sfânta Monica. Fericitul Augustin vorbește despre ea cu recunoștința fiului care a înțeles, în lumina propriei întoarceri la Dumnezeu, puterea rugăciunii și a răbdării mamei sale. Descriind grija ei pentru oamenii din jur, el scrie: „Ne-a purtat de grijă ca și cum ne-ar fi născut pe toți; ne-a slujit ca și cum s-ar fi născut din noi toți”[4]. Aceste cuvinte arată o iubire care trece dincolo de legăturile de rudenie. Sfânta Monica îi ia pe ceilalți oameni în grija sa și le slujește cu smerenie. Maternitatea trupească pentru fiul ei devine astfel și o maternitate duhovnicească pentru toți creștinii.

În această lumină trebuie înțeleasă lucrarea femeilor care îi încurajează pe oamenii descurajați, îi îndrumă pe toți cei ce au nevoie de orientare și sfat bun, îi ascultă pe cei singuri și îi ajută pe cei aflați în suferință. Prin rugăciune și bunătate, ele contribuie la creșterea acestora în credință.

Pentru părinții îngrijorați de îndepărtarea copiilor de Biserică, exemplul Sfintei Monica este un îndemn la speranță și discernământ. Rugăciunea trebuie unită cu răbdarea, cu exemplul personal și cu păstrarea unei relații în care copilul să poată găsi ascultare și încredere.

Credința se transmite printr-o mărturie vie și creează comuniune. Rigoarea excesivă sau disciplina lipsită de iubire poate îndepărta, iar nepăsarea sau neglijența poate lăsa copilul sau tânărul fără repere. De aceea, părinții au nevoie de discernământ pentru a uni fermitatea cu blândețea și libertatea cu responsabilitatea.

Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae ne ajută să înțelegem familia în legătură cu viața de comuniune a Bisericii. El subliniază limpede: „Membrii familiei sunt chemați să–și dea în acest scop în primul rând lor un ajutor reciproc. Ei sunt chemați să–și ierte unii altora greșelile ce le săvârșesc ca oameni, să se îndemne cu cuvântul și cu pilda la ferirea de lucruri urâte, să se ajute în cele bune, să se îngrijească unul de altul și să se îndemne cu pilda la rugăciune. Și, făcând astfel, ei simt cum înaintează spre Hristos”[5].

Ajutorul reciproc manifestă, confirmă și întărește iubirea dintre soț și soție. El se exprimă în disponibilitatea de a asculta, în grija față de cel obosit, în sprijinirea celui bolnav și în asumarea împreună a hotărârilor importante. Prin asemenea fapte, membrii familiei învață să depășească închiderea egoistă în propriile dorințe sau nevoi.

Această învățătură are o mare însemnătate pastorală. Dacă vorbim despre familie numai în termeni generali, există riscul să nu ajungem la problemele ei concrete. Suntem chemați să îi ajutăm pe oameni să descopere cum se trăiesc credința și iubirea în mijlocul multor griji, alocarea timpului și rezolvarea neînțelegerilor.

Participarea la Sfânta Liturghie va da multe roade bune în relațiile dintre membrii familiei. Împărtășirea de viața lui Hristos, Cel răstignit și înviat, din Sfânta Euharistie, ne cheamă să devenim mai atenți, mai îngăduitori și înțelegători, mai răbdători și mai dispuși la împăcare. Familia creștină primește astfel putere să transforme greutățile în prilejuri de apropiere și de sporire a comuniunii familiale.

În parohii, aceste preocupări se pot concretiza în cateheze pentru familii, întâlniri pregătitoare pentru Cununie, activități comune pentru părinți și copii, precum și sprijin pentru persoanele vârstnice. Colaborarea cu medici, psihologi, profesori și asistenți sociali poate completa, potrivit competențelor fiecăruia, această lucrare duhovnicească.

Organizațiile de femei creștine au un rol important în această slujire. Experiența lor poate ajuta comunitatea să identifice nevoi care altfel rămân neobservate și să ofere un răspuns apropiat de viața oamenilor.

Cunoașterea vieții sfintelor femei recent canonizate poate susține această lucrare pastorală. Sfânta Cuvioasă Filofteia de la Pasărea ne oferă un exemplu de educație creștină și dăruire, Sfânta Cuvioasă Elisabeta de la Pasărea ne îndeamnă la rugăciune și smerenie, iar Sfânta Doamnă Maria Brâncoveanu ne întărește în speranța în timpul suferinţei.

În încheiere, reţinem următoarele îndemnuri:

Cinstirea sfintelor femei din calendar ne cheamă să unim memoria recunoscătoare cu urmarea exemplului lor.

Să cultivăm respectul pentru demnitatea fiecărei femei și recunoștința pentru darurile prin care ea contribuie la viața Bisericii și a societății. Să sprijinim mamele și tații în responsabilitatea lor, să fim aproape de copii și de vârstnici și să îi ajutăm pe cei care suferă în tăcere, smerenie și răbdare.

Familia se întărește când membrii ei se roagă împreună, își poartă reciproc sarcinile și păstrează dorința împăcării. Biserica este chemată să binecuvânteze și să ajute această creștere cu răbdare, discernământ și iubire generoasă sau darnică.

Binecuvântăm deschiderea lucrărilor Conferinței pastoral-misionare de toamnă a clericilor din Arhiepiscopia Bucureștilor și ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos, prin mijlocirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a Sfintei Cuvioase Filofteia de la Pasărea, a Sfintei Cuvioase Elisabeta de la Pasărea, a Sfintei Doamne Maria Brâncoveanu și a tuturor sfintelor femei, să ne dăruiască tuturor înțelepciune, râvnă și iubire pastorală, pentru întărirea familiilor în credință, pentru intensificarea comuniunii bisericești și pentru mântuirea celor încredințați spre păstorire.

† Daniel
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

[1] Sfântul Grigorie Teologul, Cuvântarea a XXXVII-a, 7, în: PG 36, 289; vezi și în: Sources Chrétiennes, nr. 318, introduction, texte critique et notes par Claudio Moreschini, traduction par Paul Gallay, Paris, Les Éditions du Cerf, 1985, pp. 284-285 .

[2] Sfântul Ambrozie al Milanului, De virginibus, II, 2, 6, în: PL 16, 208.

[3] Fericitul Augustin, De bono conjugali, XXIV, 32, în: PL 40, 394.

[4] Fericitul Augustin, Confessiones, IX, 9, 22; în: PL 32, 773.

[5] D. Stăniloae, Spiritualitate şi comuniune în Liturghia ortodoxă, ed. a II-a, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, p. 44

basilica.ro